

РОМАНСЬКІ, ГЕРМАНСЬКІ ТА ІНШІ МОВИ

Бондар Н.В.

викладач,

Івано-Франківський національний медичний університет

АНАТОМІЧНІ ТЕРМІНИ В НІМЕЦЬКОМОВНІЙ ГАСТРОЕНТЕРОЛОГІЇ

Терміносистему гастроентерології в німецькій мові формують не тільки вузькоспеціалізовані клінічні терміни, які позначають захворювання органів шлунково-кишкового тракту, методи їх діагностики та лікування, а також фаховий вокабуляр теоретичних медичних дисциплін, зокрема анатомії. Як зазначав Г. Ліпперт, анатомічні терміни належать до базової лексики будь якої галузі клінічної медицини [2, с. 87]. Термінологічні одиниці, що позначають органи травної системи та їх частини, є неодмінною складовою фахової мови гастроентерології. Анатомічні терміни, які функціонують у сфері німецькомовної гастроентерології, мають певні етимологічні, орфографічні та синтаксичні особливості.

Загально відомо, що анатомія, як окрема галузь теоретичної медицини, використовує міжнародну стандартизовану анатомічну номенклатуру. Це систематизований та уніфікований перелік латинських найменувань анатомічних структур. Поряд з міжнародним стандартом створюються національні анатомічні номенклатури. Однак в сучасній німецькомовній медицині немає офіційної нормованої національної анатомічної термінології. Німецька наукова мова послуговується оригінальною латинською номенклатурою [5], або використовує так звані *eingedeutschte Termini*, пристосовуючи латинізм до норм німецької фонетики, орфографії та граматики. Наприклад: *Caecum – das Zäkum* (сліпа кишка), *Pancreas – das Pankreas* (підшлункова залоза), *Ligamentum phrenicooesophagealis – das phrenikoösophageale Ligament* (діафрагмово-стравохідна зв'язка), *Colon sigmoideum – S-förmiges Kolon* (сигмоподібна ободова кишка), *Musculus sphincter ductus pancreatici – der Pankreatikussphinkter* (м'яз-замикач протоки підшлункової залози). Наведені приклади демонструють, що анатомічні терміни, які функціонують в німецькомовній гастроентерології, не уніфіковані в орфографічному плані та відзначаються варіативністю морфологічного і синтаксичного оформлення. Оскільки подібні лінгвістичні явища

характерні для німецької наукової медицини загалом, деякі європейські германісти дотримуються диференційованого підходу до фахової анатомічної лексики, розрізняючи власне терміни й тривіальні найменування [1, с. 31]. Першу групу презентують технічні латинські номенклатурні одиниці (*termini technici*), натомість еквівалентні їм *eingedeutschte Termini* вчені відносять до категорії тривіальних анатомічних назв. Питання статусу автохтонних німецьких лексем залишається дискусійним.

Аналіз німецькомовної наукової медичної періодики та навчальної літератури засвідчив, що в галузі гастроентерології активно функціонує анатомічна лексика різного ступеня фаховості: латинська номенклатура, тривіальні найменування, а також національні німецькі лексеми, які демонструють різну функціональну продуктивність. Наприклад, для позначення органу *стравохід* та пов'язаних з ним патологій переважно вживається запозичений латинізм *Ösophagus* або німецька лексема *Speiseröhre* [3; 4, с. 356]. Технічний термін *Oesophagus*, зустрічається значно рідше, наприклад, у складі номенклатурної назви *Hiatus oesophagei* [4, с. 356]. Латинська номенклатурна одиниця *Gaster* (*шлунок*) не є функціонально продуктивним анатомічним терміном в досліджуваній галузі і вживається тільки як словотвірний елемент у складних клінічних термінах: *Gastroskopie*, *Gastritis*, *Gastrektomie*. Натомість для позначення анатомічного органу перевага надається автохтонній лексемі *Magen* [3, 4].

Серед латинських номенклатурних одиниць, які часто зустрічаються в німецькомовній гастроентерології, можемо виділити наступні: *Colon ascendens* (*висхідна ободова кишка*), *Colon transversum* (*поперечна ободова кишка*), *Duodenum* (*дванадцятипала кишка*), *Appendix vermiformis* (*червоподібний відросток*), *Ductus choledochus* (*спільна жовчна протока*), *Ductus hepaticus* (*печінкова протока*).

З офіційної міжнародної анатомічної номенклатури вилучені епонімічні терміни. Однак в німецькомовній клінічній гастроентерології автори часто вживають анатомічні найменування з власними назвами. Їх характерною ознакою є те, що апелятивний компонент може бути виражений як латинізмом, так і німецькою лексемою, як ось: *Bauhin-Klappe* (*Баугіна заслінка*), *Ductus Wirsungianus* (*Вірзунга протока*), *Brunner-Drüsen* (*Бруннера залози*), *Langerhans-Inseln* (*Лангерганса островці*). Натомість значно рідше фіксуємо випадки вживання еквівалентних латинських технічних термінів для позначення тих самих понять: *Valva ileocaecalis* (*ілеоцекальний клапан*), *Ductus pancreaticus major* (*велика протока підшлункової залози*), *Glandulae duodenales* (*залози дванадцятипалої кишки*), *Insulae pancreaticae* (*підшлункові островці*).

Отже, незважаючи на існування міжнародної стандартизованої анатомічної термінології, в німецькій науковій медичній літературі вживаються анатомічні найменування різного ступеня фаховості. Для позначення анатомічних структур в галузі гастроентерології паралельно функціонують технічні латинські номенклатурні одиниці, еквівалентні їм тривіальні форми (*eingedeutschte Termini*), національні німецькі лексеми, а також епонімічні терміни.

Список використаних джерел:

1. Duden. Wörterbuch medizinischer Fachbegriffe / hrsg. v. Wiss. Rat d. Dudenred; bearb. v. M. Bauer [u. a.]. – 8. Aufl., überarb. und ergänzt. – Mannheim; Leipzig [u. a.]: Dudenverlag, 2007. – 862 s.
2. Lippert H. Fachsprache Medizin / Herbert Lippert // Interdisziplinäres deutsches Wörterbuch in der Diskussion / hrsg. v. H. Henne, W. Mentrup, D. Möhn, H. Weinrich. – Düsseldorf, 1978. – S. 86–101.
3. Riegler M. Neues zum Management des Barrett-Ösophagus / M. Riegler, G. Prager, J. Zacher // Journal für Gastroenterologische und Hepatologische Erkrankungen [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.kup.at/kup/pdf/10031.pdf#search='Ösophagus'>
4. Riemann J.F. Gastroenterologie. Das komplette Referenzwerk für Klinik und Praxis / hrsg. von J.F. Riemann, W. Fischbach, P. Galle, J. Mössner. – Stuttgart: Thieme Verlag, 2010. – 2077 s.
5. Terminologia Anatomica. International Anatomical Terminology / Federative Committee on Anatomical Terminology (FCAT). – Stuttgart, New York: Thieme, 1998. – 161 s.

Гелун Ю.Ю.

студентка,

*Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського*

СУФІКСАЦІЯ ЯК СПОСІБ ТЕРМІНОТВОРЕННЯ У ФРАНЦУЗЬКОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

Політичний дискурс, як зазначає І. В. Клименко, викликає зацікавленість для вирішення суто практичних цілей, таких як: дослідження політичного мислення суспільства, моніторинг різноманітних тенденцій у царині громадської свідомості та ін. [2].

Вивчення термінології є частиною лінгвістичного підходу до політичного дискурсу. Такі термінологи як Д. С. Лотте, О. О. Реформатський, Г. О. Винокур, А. Я. Коваленко, С. В. Гринев-Гриневич та українські вчені А. С. Д'яков, Т. Р. Кияк, І. М. Кочан, В. В. Іващенко, А. В. Крижанівська та ін. займались питанням термінології.

Метою дослідження є визначення особливостей творення політичних термінів за допомогою суфіксації у французькій мові.